

1/3

Eduskunta

10.6.2026

Hallintovaliokunta

Kirjallinen lausunto

Asia: VNS 12/2025 vp Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää kirjallisena lausuntonaan seuraavaa.

Hallintovaliokunnan toimialaan liittyviä kommentteja

MTK pitää tärkeänä, että maaseutupoliittista selontekoa tarkastellaan myös kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä maaseudun elinvoima ei ole ainoastaan alue- tai elinkeinopoliittinen kysymys, vaan se liittyy kiinteästi huoltovarmuuteen, kriisinsietokykyyn ja kansalliseen turvallisuuteen. Maaseutualueet kattavat Suomen pinta-alasta noin 95 prosenttia. Näin ollen esimerkiksi ruoantuotanto, metsävarat, merkittävä osa energiantuotannostamme sekä suuri osa yhteiskunnan kriittisestä infrastruktuurista sijaitsevat maaseutualueilla. Maaseudun elinvoiman ylläpitäminen ja vahvistaminen on siten myös turvallisuuspoliittinen kysymys, jolla on suora yhteys Suomen kokonaisturvallisuuteen ja kriisinsietokykyyn. Maaseudun elinvoimaisuus on tärkeä asia kaikille Suomen alueille. MTK korostaa, että viljelijöillä, metsänomistajilla ja maaseudun yrittäjillä on keskeinen rooli maaseudun elinvoiman ylläpitämisessä sekä maaseutualueiden kokonaisturvallisuudessa ja varautumisessa.

MTK pitää tärkeänä, että julkisten palveluiden saavutettavuus turvataan koko maassa, myös maaseutualueilla. Digitalisaatio tarjoaa uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen, mutta tämä ei saa johtaa fyysisten palveluiden tai viranomaisten alueellisen läsnäolon liialliseen heikentymiseen. Maaseudulla pitkät etäisyydet, ikääntyvä väestö sekä puutteelliset tietoliikenneyhteydet voivat vaikeuttaa sähköisten palveluiden käyttöä. Alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää huolehtia siitä, että viranomaispalvelut säilyvät saavutettavina myös harvaan asutuilla alueille. Myös

hyvinvointialueiden palveluverkkoa koskevissa ratkaisuisa tulee huomioida maaseutualueiden erityispiirteet ja pitkien etäisyyksien vaikutukset palveluiden saavutettavuuteen.

Toimiva ja riittävän nopea laajakaistayhteys maaseutualueilla on perusedellytys sekä yritystoiminnalle että asumiselle ja digitaalisten palvelujen kehittämiselle. Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat myös keskeinen osa yhteiskunnan häiriönsietokykyä ja viranomaispalveluiden saavutettavuutta. Tällä hetkellä laajakaistayhteyden kattavuus koko maassa ei ole tyydyttävällä tasolla.

Pelastustoimen toimintakyvyn turvaaminen maaseudulla on keskeinen osa kansalaisten turvallisuutta. Harvaan asutuilla alueilla sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli pelastustoimen palveluiden tuottamisessa. Väestökehitys, muuttoliike ja vapaaehtoistoimintaan osallistuvien määrän väheneminen asettavat kuitenkin haasteita sopimuspalokuntajärjestelmän toimivuudelle. Maaseudun turvallisuuteen liittyen MTK pitää tärkeänä, että julkinen valta edistää jatkossakin erilaisia maaseudun varautumishankkeita. Esimerkkinä hyväksi todetusta toimintamallista voidaan mainita Suomen Kylät ry:n toteuttama Kylävara-hanke, jonka pohjalta kehitettyjä toimintamalleja on tarpeen vakiinnuttaa yleisempään käyttöön.

MTK pitää erittäin kannatettavana selonteossa esitettyä tavoitetta vahvistaa maaseutuvaikutusten arviointia. Maaseutuvaikutusten arvioinnista tulisi muodostaa vakiintunut osa valtionhallinnon säädösvalmistelua ja päätöksentekoa samalla tavalla kuin esimerkiksi yritys-, ympäristö- ja kuntavaikutusten arvioinnista. Näin voidaan nykyistä paremmin tunnistaa päätösten vaikutukset erilaisiin alueisiin sekä ehkäistä tahattomia maaseudun elinvoimaa heikentäviä seurauksia. Maaseutuvaikutusten arviointi vahvistaisi päätöksenteon tietopohjaa ja tukisi alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumista. Suomen hallituksen on edistettävä maaseutuvaikutusten arvioinnin käyttöönottoa myös EU:n tasolla.

MTK katsoo, että erityisesti Itäisen Suomen muuttunut toimintaympäristö ansaitsisi selonteossa nykyistä vahvemman huomion. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena muuttunut geopoliittinen tilanne on vaikuttanut merkittävästi alueen talouteen, väestökehitykseen ja investointinäkymiin. Itäisen Suomen elinvoiman vahvistaminen on tärkeää paitsi aluepolitiikan myös kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. MTK katsoo, että Itäisen Suomen erityiskysymykset tulisi huomioida myös tulevissa maaseutupoliittisissa toimenpiteissä ja aluekehittämiseen liittyvissä ratkaisuisa. Myös tässä asiassa Suomen hallituksen on oltava aktiivinen EU:n suuntaan.

Yleisiä kommentteja selontekoon

Poikkihallinnollisesti ja osallistavalla tavalla valmisteltu valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko eduskunnalle on tärkeä asiakirja. Selonteossa tarkastellaan kattavasti maaseudun tilannetta ja kehitysnäkymiä sekä esitetään tavoitteita ja kehittämisehdotuksia maaseudun elinvoiman edistämiseksi.

